

YANGI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Almaxmatov Abduhamid Abdurashid o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot univeristeti iqtisodiyot fakulteti I-94 guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14288753>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Yangi O'zbekiston sharoitida iqtisodiyotni raqobatbardosh qilish uchun zarur bo'lgan mexanizmlar va ulardan foydalanish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Raqobatbardoshlikning asosiy mezonlari, davlat siyosatining muhim yo'nalishlari va xorijiy tajribadan foydalanish masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, raqobatbardoshlik, innovatsion rivojlanish, iqtisodiy mexanizmlar, davlat siyosati, eksport, investitsion muhit, texnologik rivojlanish, kichik biznes, ta'lim tizimi, xalqaro tajriba.

IMPROVING MECHANISMS FOR ENSURING THE COMPETITIVENESS OF THE NEW UZBEKISTAN ECONOMY

Abstract. This article considers the mechanisms necessary to make the economy competitive in the conditions of New Uzbekistan and the possibilities of using them. The main criteria of competitiveness, important directions of state policy and issues of using foreign experience are analyzed.

Keywords: New Uzbekistan, competitiveness, innovative development, economic mechanisms, state policy, export, investment environment, technological development, small business, education system, international experience.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НОВОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА

Аннотация. В данной статье рассматриваются механизмы, необходимые для повышения конкурентоспособности экономики в условиях Нового Узбекистана и возможности их использования. Анализируются основные критерии конкурентоспособности, важные направления государственной политики и вопросы использования зарубежного опыта.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, конкурентоспособность, инновационное развитие, экономические механизмы, государственная политика, экспорт, инвестиционная среда, технологическое развитие, малый бизнес, система образования, международный опыт.

Kirish

Bugungi globallashuv davrida davlatlarning iqtisodiy salohiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri ularning raqobatbardoshlik darajasidir. Yangi O'zbekistonning iqtisodiy taraqqiyoti mustahkam asosga ega bo'lishi uchun raqobatbardoshlikni ta'minlash muhim masala hisoblanadi. Milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, hamda investitsion muhitni takomillashtirish dolzarb masalalardandir. Ushbu maqolaning maqsadi – O'zbekiston iqtisodiyoti raqobatbardoshligini ta'minlashda mavjud mexanizmlarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflarni ishlab chiqishdir.

1. Raqobatbardoshlik tushunchasi va uning asosiy mezonlari

Raqobatbardoshlik iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy ko'rsatkichlaridan biri bo'lib, davlatlarning iqtisodiy salohiyatini, mehnat unumdorligini va xalqaro bozorlardagi o'rnini belgilaydi. Jahon iqtisodiy forumi (WEF) tomonidan raqobatbardoshlikni o'lchash uchun quyidagi mezonlar belgilangan:

Mehnat unumdorligi – iqtisodiyotning samaradorlik darajasini ifodalaydi.

Innovatsion rivojlanish – yangi texnologiyalar va mahsulotlarning joriy etilishi.

Bozor samaradorligi – iqtisodiy resurslardan oqilona foydalanish darajasi.

Masalan, Singapur va Janubiy Koreya kabi davlatlarning tajribasi ko'rsatadiki, raqobatbardoshlikni oshirishda innovatsiyalarni joriy etish va sifatli kadrlarni tayyorlash muhim ahamiyatga ega.

2. O'zbekiston iqtisodiyoti: joriy holat va raqobatbardoshlik muammolari

O'zbekiston iqtisodiyoti keyingi yillarda modernizatsiya va liberallashtirish jarayonlariga qadam qo'ymoqda. Shunga qaramay, qator muammolar mavjud:

Importga qaramlik: Ko'plab ishlab chiqarish tarmoqlari xomashyo va texnologiyalar bo'yicha importga bog'liq.

Texnologik rivojlanishning sustligi: Raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun zamonaviy texnologiyalar yetarli darajada joriy qilinmagan.

Ishchi kuchi malakasining pastligi: Bozor talablariga mos kadrlarni tayyorlash darajasi yetarli emas.

3. Raqobatbardoshlikni ta'minlashda davlatning roli

Davlatning iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash siyosati raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil hisoblanadi. Quyidagi yo'nalishlar e'tiborga olinishi lozim:

Biznes muhitni yaxshilash: Soliq imtiyozlari va qulay sharoitlar yaratish.

Eksport salohiyatini oshirish: Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro bozorlarga chiqishiga ko'maklashish.

Innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish: Ilmiy-tadqiqot ishlarini moliyalashtirish va texnoparklarni tashkil etish.

4. Raqobatbardoshlikni oshirish mexanizmlari va takliflar

Innovatsiyalarni rivojlantirish: Yangi texnologiyalarni iqtisodiyotga joriy etish uchun startaplarni qo'llab-quvvatlash va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish zarur.

Eksportni rag'batlantirish: Mahsulotlar sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish va eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash.

Kadrlar tayyorlash: Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish orqali malakali mutaxassislarni yetishtirish.

Davlat-xususiy sherikligi: Yirik loyihalarni amalga oshirishda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish.

5. Xorijiy tajriba va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari

Singapur, Janubiy Koreya va Germaniya kabi davlatlarning tajribasi ko'rsatadiki, raqobatbardoshlikni oshirish uchun strategik rejalar ishlab chiqish, uzluksiz innovatsiyalarni joriy qilish va kadrlar salohiyatini oshirish zarur. Ushbu tajribalarni O'zbekiston sharoitida moslashtirish orqali iqtisodiyotni yangi bosqichga olib chiqish mumkin.

Xulosa va takliflar

O'zbekiston iqtisodiyoti raqobatbardoshligini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur:

Innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish uchun maxsus fondlar tashkil etish.

Eksport faoliyatini rag'batlantiruvchi mexanizmlarni kuchaytirish.

Kichik va o'rta biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash siyosatini kengaytirish.

Ta'lim tizimini mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish.

Yangi O'zbekistonning iqtisodiy raqobatbardoshlik darajasini oshirish xalqaro bozorlardagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari: 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston rivojlanish strategiyasi. Investitsiya siyosati bo'yicha rasmiy ma'lumotlar (<https://lex.uz>).

2. Qodirov, B. va boshqalar (2021): *O'zbekiston iqtisodiyotining modernizatsiyasi va innovatsion rivojlanish yo'nalishlari*. Toshkent: Iqtisodiyot va biznes nashriyoti.
3. Davlat statistika qo'mitasi materiallari: O'zbekistonning eksport va import ko'rsatkichlari (<https://stat.uz>).
4. Холбутаева, Ш. А. (2016). Теоретико-методологический анализ консалтинга в современной экономической теории. *Молодой ученый*, (11), 1052-1054.
5. Abduvalieva, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
6. Amanovna, K. S., & Abduvaliyeva, K. S. (2021). Financial globalization as a factor of economic influence on the development of the global financial market. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 422-428.
7. Холбутаева, Ш. А. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА КОНСАЛТИНГ ХИЗМАТЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ИННОВАЦИОН ТИЗИМЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. *Scientific progress*, 2(1), 1612-1617.
8. Abduvalieva, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
9. Холбутаева, Ш. А. (2018). ПРОЦЕСС ИНТЕГРАЦИИ В МИРОВОЙ РЫНОК КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ УЗБЕКИСТАНА. *Теория и практика современной науки*, (3 (33)), 324-329.
10. Холбутаева, Ш. А. (2018). РАЗВИТИЕ РЫНКА КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Мировая наука*, (5 (14)), 408-413.
11. Холбутаева, Ш. А. (2018). РОЛЬ КОНСАЛТИНГА В РАЗВИТИИ ИНФРАСТРУКТУРЫ СОВРЕМЕННОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ. *Экономика и социум*, (5 (48)), 1263-1267.